

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:

Un șlr garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

REDACTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

O mare problemă

Se prăpădește elementul românesc al Banatului

Numărul dela 28 Martie c. al ziarului „Currentul” publică sub titlul „In Banat ne pierce neamul” un articol deosebit de îngrijorător pentru vitalitatea elementului românesc în părțile acelea.

Se insistă aici asupra marelui primejdii, cu adevărat naționale, care amenință Banatul pe urma sistemului de un copil — și, mai nou, chiar nici unul —, care a contaminat populația românească în măsura mult mai mare de cum e cazul la ceilalți locuitori ai Banatului. Studii ce s'au făcut asupra acestei chestiuni arată, în graiul reos al cifrelor, că dacă lăsăm să bântuie și mai departe acest flagel, elementul românesc va scădea la $\frac{1}{3}$ din numărul său de azi, ajungând în proporția de 1:5 față de celelalte elemente etnice.

In comuna Remetea-Timișana, bunăoară, cu o populație românească de 1450 suflete, nu s'a născut în 1928 un singur copil român, în vreme ce la 20 familii maghiare, s'au putut înregistra nu mai puțin decât 16 nașteri. Iar comuna Chișoda, care la anul 1880 avea 2950 locuitori români, nu mai are azi decât 1260 suflete românești, alături de aproape tot atâția minoritari!

Situația este în adevăr alarmantă și dacă oamenii cu răspundere dela fața locului au început să se gândească serios la remedii, înseamnă că realitate în adevăr este foarte tragică.

Intre remediile ce se propun este înăsprirea codului penal în părțile sale privitoare la avort, și o modificare radicală a serviciului sanitar, începând dela moașa comunală până sus la medicina de circumscripție și de județ, dar lucrurile acestea, ca elemente curat externe, nu vor putea schimba prea mult situația tristă a Banatului românesc. Remedii, cari singure pot să ajute, nu sunt — după părerea noastră — de acest ordin. Ele trebuiesc căutate într'o nouă mentalitate a familiei bănățene și în deosebi a femeii, în conștiința ei religioasă, care trebuie să-i spună că nu numai avortul criminal, dar și împiedecarea, la modă, a concepției, este un păcat din cele mai grele, atât împotriva lui Dumnezeu, cât și a familiei și a neamului.

Iar dacă ne întrebăm, că cine poate să aducă familiilor românești din Banat această mentalitate, această nouă concepție despre rostul vieții familiare, va admite oricine, că lucrul acesta nu se poate decât pe calea bisericii. O altă mentalitate întâiu în familiile preotești, a preoteselor de pe acolo — afirmative contaminate și ele de jena „oprobriului” de a trece drept „iepuroaice” —, apoi predici și conferențe, dar mai presus de toate o înută hotărârită și uniformă în scaunul spovedanii, unde nimeni să nu poate fi absolvat, decât cu bune cautele, de păcatele de această natură. Și n'ar strica poate — unde răul este mai lăjit — chiar o rezervare pentru episcop a deslegării dela cazurile mai grele ale celor recidivi, ori chiar aproape incorigibili.

Dar există oare în biserica ortodoxă puterea de-a face, cu succes, față acestei probleme?!

După înviere

— Invierea Domnului, sf. Apostol Toma și veacul nostru —

de IOAN RINEA, preot

Invierea Domnului, acest fapt extraordinar, care iese din făgașul obișnuit și normal al lucrurilor omenești, o privim și azi cu o cucernică admirațiune.

Perspectiva uriașă a celor douăzeci de veacuri, din care privim acest neasemuit miracol, învăluie și ea într'o aureolă oarecum legendară marele eveniment istoric, potențând și prin aceasta admirațiunea noastră.

Iar împrejurarea, că aceasta extraordinară minune — care a fost o răspântie luminoasă în viața Apostolilor, care e *temeiul credinții noastre* (I. Cor. 15, 14) și care, prin faptul că a dat o nouă orientare civilizației omenești, a devenit axa istoriei universale —, împrejurarea că acest fapt istoric, cel mai abundent în cele mai fericite urmări pentru întreaga omenire, e istorisit în cele mai simple cuvinte de cei ce l-au trăit, mărește uimirea noastră. Căci noi ne-am aștepta, ca emoțiunile vii și așa de puternice ale acelei neuitate zile, să smulgă din sufletele învăpăiate ale celor patru Evangeliști accente calde și vibrante, cari în revărsarea lor tumultuoasă să ducă și să răpească cu sine într'un entuziasm sfânt toate inimile simțitoare.

Or, noi cetim și ascultăm și azi plini de cucernică admirațiune așa de cunoscuta și așa de simpla povestire a celui mai măreț fapt al istoriei universale.

Dar, iată, că în concertul senin și în acordul unanim al bucuriei a celor ce povestesc și vestesc învierea, se amestecă, la un moment dat, o notă discordantă și turburătoare: sf. Apostol Toma spune la Ioan 20, 25: „De nu voiu vedea în mâinile lui semnul cuielor și de nu voiu pune degetul meu în semnul cuielor și de nu voiu pune mâna mea în coasta lui, nu voiu crede”.

Și cuvintele acestea memorabile ale sf. Apostol Toma au avut și vor continua să aibă întotdeauna o largă rezonanță în sufletele atâtor oameni. În fața învierii Domnului, mulți s'au cunoscut pe sine a sta alături de sf. Toma, și au repetat cu el: „De nu vom vedea și de nu vom pipăi, nu vom crede”. Cu o deosebită insistență însă stăruie în afirmațiunea aceasta sufletul veacului nostru îmbibat și plin până la saturație de acel materialism, positivism, criticism, raționalism și științism, care cere dovezi și iar dovezi materiale, pipăibile. „De nu voiu vedea și nu voiu pipăi, nu voiu crede” — iată lozinca empirismului modern. „Neamul acesta — cum spune sf. Apostol Matei (12, 39) — semn cere, dar nu-i se va da lui semn...” — căci cererea aceasta a lui nu izvoarește din seata arzătoare a sufletului de a crede și a se apropia de Domnul. Da, omul modern nu se

roagă sincer acel: „Doamne ajută necredințele mele” (Marcu 9, 24), fiindcă mobilul cererii lui e curiozitatea omenească și vanitatea științei. Nu poate crede omul modern din tot sufletul său minunea învierii, fiindcă o parte a sufletului său, rațiunea, care vrea să înțeleagă totul, nu poate cuprinde, cum s'a putut întâmpla un fapt așa de strein de tot ceea ce vedem și pipăim zilnic. În inima lui, ori cum, rămâne un colț de penumbră, de îndoială. Iată pentru ce, omul modern nu simpatizează nici una din persoanele, cari au trăit învierea, ca pe acest Apostol, care-i așa de apropiat de sufletul lui și care încă cu douăzeci de veacuri înainte i-a formulat așa de clasic chinitorul lui gând de azi. Iată pentru ce omului modern îi cade așa de bine, că în îndoiala lui nu se află singur, ci găsește un premergător și un aliat așa de ilustru ca sf. Apostol Toma.

*

Dar în cele din urmă sf. Toma vede și pipăie pe Isus cel înviat și exclamă convins: „Domnul meu și Dumnezeul meu!”

O, fericită necredință și apoi fericită credință a sf. Toma, mult ai folosit veacurilor următoare, căci pentru tine mulți, cari n'au văzut, au crezut! Dar au rămas încă mulți, cari n'au crezut și nu cred. Aceștia — după întoarcerea sf. Toma — au rămas singuri în necredința lor.

Domnul însă ține, ca acelor suflete, cari doresc sincer a se apropia de Dânsul, să le întindă mâna sa, să poată trece prăpastia îndoielii — încredințându-le despre învierea sa mărturiile acelora, cărora s'a arătat în decursul veacurilor.

Nu ne vom referi la mărturiile trecutului, ci vom aminti mărturia cea mai recentă, mărturia impresionantă a unui om minunat, a lui *Sadhu Sundar Singh*, care, împreună cu Apoi stoliei, vestește: „Am văzut pe Domnul. El trăiește, El e viu”. — Minunata convertire la creștinism a acestui fiu al Indiei, întâmplată la 16 Decembrie 1904, ne aduce aminte de întoarcerea sf. Paul pe drumul Damascului. Acest om mărturisește azi creștinilor și păgânilor, în graiul simplu al Evangheliei, pretutindeni: „N'am venit să predic, ci să aduc mărturie, că Isus e viu. El trăiește. Am văzut fața lui strălucitoare și ranele lui glorioase”.

Simplicitatea și căldura impresionantă și convingătoare a acestui martor al Domnului în veacul al XX-lea, a topit și topește răceala indiferentismului, și umbra îndoielii din sufletele celor ce se roagă sincer: „Doamne, adaugă-ne nouă credință” (Luca 17, 5).

□ □

Încă o pastorală de Paști. Sosindu-ne abia în ajunul serbătorilor, pastorală de Paști a I. Preasfințitului Valeriu al Orăzii, n'a mai putut fi prinsă în numărul nostru de Paști. O reasumăm deci aici în următoarele:

Măncând din atitudinea mirositoare, I. Preasfinția Sa insistă, înainte de toate, asupra feliului cum trebuie să-l căutăm pe Isus și cum se cuvine să-i slujim lui. Deși atât de devotate bunului lor învățător, aceste femei n'au făcut în cea mare Sâmbătă a Paștilor nimic ce era oprit prin legea lui Moise. Indată ce însă această lege nu le mai cerea odihna, au pornit încă cu noapte, sau cum spune Scriptura „foarte de dimineață”, să ducă miresme la mormântul lui Isus. La fel trebuie să facem și noi împlinindu-ne cât mai deplin și cât mai fără întârziere datorințele cerute de poruncile Domnului și de iubirea ce trebuie să i-o arătăm în toate manifestările noastre.

În această ordine de idei, I. Preasfințitul Valeriu își îndeamnă credincioșii la ascultarea cât mai deasă, chiar zilnică, a sfintei liturghii, în care se înviește pe altarele noastre jertfa de pe Cruce a Mântuitorului. Și mai plăcut va fi lui Dumnezeu acest act de pietate, cerut imperios de nevoile noastre sufletești, dacă vom participa și la masa Domnului, primind sf. cuminecătură nu numai o singură dată pe an, ci cât se poate mai des, dovedind și prin aceasta credința vie ce-o avem în puterile nebănuite pe cari le ascunde acest preasfânt sacrament.

Pilda mirositoare ne învață apoi și la dărnicie. Miresmele cumpărate pentru a unge trupul Domnului, ne grăiesc în chipul cel mai hotărât despre datoria ce avem de a jertfi și noi, după puteri, pentru tot ce poate promova binele și mântuirea sufletelor, și tot ce socotim a fi spre înaintarea și înflorirea bisericii, știind că prin aceste milostenii contribuim în cea mai deplină măsură la întărirea darului dumnezeesc în propriile noastre suflete.

Incheierea se face cu îndemnuri potrivite, ținute în cadrul ideilor expuse mai sus.

Două monumente. Se știe, că în programul comitetului de organizare a serbărilor naționale din Maiu intră și ideea alor două monumente de cea mai mare importanță simbolică: unul la Iași, a ardeleanului *Simeon Bărnuțiu*, iar al doilea la Alba-Iulia alui *Nicolae Bălcescu*, reprezentând vechiul regat.

Timpul scurt, de abia o lună, ce mai este până la serbări, nu permite, evident, terminarea acestor monumente și astfel cu ocaziunea serbărilor nu se va face decât așezarea pietrelor de temelie, făcută după planurile cari — pe cât știm — sunt aproape definitiv aranjate. Ambele monumente au să fie adevărate opere de artă, menite a vesti tuturor timpurilor marele eveniment al unirii naționale din 1918, și învederând cât mai plastic contribuția lui N. Bălcescu și S. Bărnuțiu pentru realizarea acestei uniri. Ele se vor ridica din colecte publice aranjate pe toată țara și în scopul acesta s'au și trimis în toate părțile apelurile semnate de comitete locale de inițiativă, în fruntea cărora stă pentru Iași mitropolitul Pimen, iar pentru Alba-Iulia episcopul militar Stroia.

Gândul este din cele mai bune și suntem siguri, că apelurile acestea nu vor fi glasul celui ce strigă în pustie. Neamul românesc, chemat să înfăptuiască aceste simboale, va trebui să răspundă cu cea însuflețire, pe care i-o poate da hotărârea nestrămutată de-a păstra în întregime și de-a promova după puteri marea operă națională înfăptuită.

Chiemare și control

Adaus la cele publicate pe această chestiune în numerii 9 și 11 c. ai „Unirii” *)

Cred că adevărul, pentru a fi și rămânea atare, nu are lipsă să fie slevat de un veteran ce și-a consumat puterile în slujba deaproapelui, sau de vre-un tânăr neastâmpărat. Adevărul trebuie considerat în sine, independent de cel ce îl afișează. De aceea, abstragând dela „falanga bătrânilor” sau a tinerilor, dela ce a fost, este și va fi, precum și dela emoția ce-o aduce cu sine sfârșitul unei zile laborioase sau o perspectivă, oricare, deschisă odată chestiunea controlului în pastorație, nu strică să o examinăm în sine și cât mai obiectiv stabilind adevărul care să rămână același și peste decenii și veacuri.

Intrebarea s'ar părea a fi: Chiemare sau control? Desigur, pentru cei mulți ambele. Iar raportul dintre ele ar fi cam acesta: Cu cât e mai multă chiemare, trebuie mai puțin control și invers.

Chiemare! Vocației! Frumoasă calitate pentru un preot și fericit cine o are „ab ovo”. Dar să vedem. Examinând, la întâmplare, promoția unei ultime clase de liceu din punctul de vedere al chiemării, cred că nu greșesc afirmând că 2—3 au o deosebită plăcere pentru matematici; 2—3 se disting în literatură; 3—4 au oarecare pietate (asta la liceele confesionale!), iar restul, cei mulți sunt aproape egali în toate direcțiile. Cei câțiva, urmând la universitate, studiul predilect fac bună ispravă. Dar dacă s'ar inversa, în sensul, că cei ce iubesc literile să urmeze științele și cei cu dragoste către matematici să urmeze filozofia? Ce se întâmplă? Merge și așa, afară de cazuri foarte rari; cei evlavioși, miloși, sentimentali, dacă au oarecare pricepere și sârguință suficientă, pot deveni medici cari taie 'n carne vie, iar cei mulți urmează ce pot și în viață se acomodează. La teologie intră cei primiți. Unde e aici chiemarea distinctă, vocația din naștere?

Mai în mare. Câți bărbați distinși are omenirea cari să se fi ridicat numai în virtutea geniului moștenit, fără a datora nimic disciplinei și educației? Nici unul! Și câți bărbați lipsiți de pecetea geniului, diletanți și destoinici încâtva pentru orice, fără o înclinație mai pronunțată, ba unii chiar mediocri, prin îndumarea într-o singură direcție a tuturor puterilor sufletești — mulțumită unei discipline de fier —, economisindu-și energia cu sgarcenia lui Harpagon pentru o singură țintă, s'au distins în cariera lor ajungând pe primele trepte? Desigur nu ușor se vor putea număra!

Nu neg existența vocației. Ea există, și încă individual, dar de o varietate aproape infinită, și la marea majoritate nici cel mai ager observator nu ușor o va distinge; apoi mulți au o vocație problematică, pe care înflurința mediului, patimile, etc., o schimbă ușor într-o „vocație” docmai contrară (adecă în viciu). Dar a presupune, că toți preoții au chiemare și încă atât de intensă, ca să reziste în lungul vieții tuturor bolovanilor cari isbesc nemiloși și că nu ar avea lipsă de o mână sprijinitoare, de îndemn, pentru menținere și mai multă desăvârșire, ar fi, după părerea noastră, cel puțin o îndrăsneală. Mai ales că, astăzi ca și ieri, pe mulțșori nu tocmai și nu numai vocația i-a determinat „să se facă popă”.

Prea razimă și prea cred unii în chiemare, când știut e că oamenii sunt cam pe un calapod și, în mare, mai aproape de mediocritate

*) Deși eram hotărâți să încheiem această discuție cu articolul publicat în numărul 11 c., găsim că tonul calm și obiectiv, în care pâr. I. Borza își ține răspunsul, îi dă dreptul să mai spună și acest cuvânt. N. R.

și înclinați mai degrabă spre orice, decât spre un anumit mod de viață, statornic și ideal. Nu-mi permite spațiul să dezvolt mai pe larg această chestiune deosebit de interesantă, dar pentru toată lumea de bună credință e evident, că așa numita „chiemare” în înțelesul strict al cuvântului, pentru a fi un îndrumător sigur, cu dela sine putere și pe toată viața, rezistând și delăturând orice obstacol, trebuie să fie un puternic foc sacru, o scânteie, ce se apropie de geniu, o putere uriașă ce o lăsară părinții din părinți și pe care desigur nu o au toți preoții din via Domnului!... Că mulți dintre veterani și-au menținut pe toată viața „zeul înflăcărat spre tot ce e sfânt, bun, drept și frumos”, nu e mirare și dacă ar fi să examinăm cum s'a făcut aceasta, vom rămânea încredințați, că nu numai chiemarea i-a susținut în luptă, ci poate mai mult cadrul în care au trăit, unele circumstanțe cari în mod natural i-au determinat să lucreze așa și nu altcum. Putem aminti aici: pregătirea, lectura privată, unele influențe dela aceia cu cari a venit în contact, contrastul izbitor dintre el și alții (proprii credincioși), ambiția bine înțelesă, controlul întâmplător, etc. etc...

Da, hotărât, chiemarea e un mărgăritar sufletesc, pe cât de minunat, pe atât și de rar, aproape, iar noi, cei mulți, suntem ce ne-a făcut educația: destoinici și simțitori spre bine, însă înclinați „ab ovo” mai mult spre rău. Iar controlul! Nu e necesar controlul? Dar atunci răsturnăm cele mai limpezi legi ale sufletului! Dar atunci dece ordurile călugărești, unde se practică cele mai alese virtuți, sunt supuse celui mai aspru și strict control? Nu experiem înșine, că dacă nu ne vede nimeni, facem lucrurile mai comod, mai neglijent, iar dacă avem auditor suntem par'că alții! Asemănați o liturghie „particulară”, un botez fără asistenți, cu pompa unei înmormântări de o pildă, unde e față lume. Și asta la toți, nu numai la mai puțin chiemați. Ori nu toată ordinea și prosperarea razimă pe control și supraveghiere!? Ori atenția binevoitoare nu e stimulent pentru emulație!?

Repet deci: „Control, dnilor și fraților, control ne trebuiește”, spre binele sufletesc al tuturor. Iar cât privește scrisul meu din numărul 9 al „Unirii” și „înfierarea” nemerită (din Nr. 11) a venerabilul protopop orădan, țin să spun și acum — am spus-o și în primul articol, din care nu înțeleg cum și de ce s'a omis la tipar**) — că „nu pot trece fără a-mi exprima respectul adânc pentru acei vrednici veterani cari poartă în suflet fiorul sfânt ce caracterizează pe adevăratul „părinte”, căci din fericire se află nu puțini și astfel de preoți bătrâni, precum se află și tineri îmbătrâniți la suflet”.

Nu sânt deci un adversar atât de pronunțat al bătrânilor venerabili, cum m'a socotit autorul celor publicate în fruntea numărului 11 al acestui organ, și aș fi foarte fericit, dacă numărul acestor venerabili frați, ar fi în adevăr mult mai mare decum îl credeam.

Ioan Borza, preot.

Spre o reorganizare a învățământului teologic în biserica ortodoxă română. Luni, în 8 Aprilie c. se întrunește din nou sf. Sinod spre a se ocupa, între altele, și de chestia reorganizării învățământului teologic. O comisiune specială, prezidată de arhierul Leu Botoșăneanu dela Iași, a pregătit în acest scop un proiect de lege, ale cărui dispoziții mai însemnate le încreștăm aici și noi, socotind că e

**) S'a omis, pentru că s'a găsit ca acest alineat stângenează puțin mersul de idei al articolului și pentru că avem și noi impresia, că numărul veteranilor în adevăr la înălțime nu este chiar atât de mare, cum crede autorul distins al părerii contrare. N. R.

ne ca ele să fie cunoscute și de cititorii „Unirii“.

Stabilindu-se în prealabil, că „toate școlile pentru formarea clerului stau sub conducerea sericii în condițiunile prevăzute de această lege“, proiectul prevede, că educațiunea și instrucțiunea teologică începe în seminariile teologice, ca școli pregătitoare de grad secundar, și se vor desăvârși în academii și facultăți de teologie, „cari sunt institute de învățământ teologic cu caracter universitar“. Pentru trebuințele culturale ale monahismului se vor înființa seminariile monahale. Toți elevii și studenții acestor școli vor fi găzduiți în internate prespunzătoare.

Fiecare din aceste școli și internate va avea regulamentul intern propriu, aprobat de Sf. Sinod. **Facultățile de teologie** vor funcționa în cadrele universităților, urmând ca mersul lor să fie reglementat mai de aproape prin noua lege a învățământului superior, în pregătire. **Academiile de teologie** — la cari se admit absolvenții seminariilor și absolvenții de liceu sau bacalaureat — funcționează în cadrele organizației bisericești și stau sub autoritatea și controlul sf. Sinod, prin chiriarchul locului. În învățământul în academii durează 4 ani, având aceleași cadre și propunând aceeași materie la și facultățile, cu excepția cursurilor speciale pentru doctorat; ele conferă titlul de licențiat în teologie. Academii noi se vor înființa numai prin lege, cel mult una pe mitropolie, nu însă în localitățile unde este și facultate de teologie. **Seminariile teologice** vor fi câte unul pe lângă fiecare eparhie, funcționând în cadrele organizației bisericești și având un regulament întru toate identic cu cel prevăzut de legea învățământului secundar. **Seminariile monahale**, în sfârșit, vor avea organizație specială și vor funcționa după un regulament înlocuit de sf. Sinod.

Pentru conducerea și controlul întregului învățământ teologic se prevede o **direcțiune a învățământului teologic**, în frunte cu președintele sf. Sinod. Această direcțiune, care va funcționa pe lângă sf. Sinod, va avea un director general, ajutat de un consiliu permanent compus din 4 membri, și — în chestiuni de programe etc. — de un corp de inspectori școlari, de asemenea 4 la număr.

Pentru tipografie

De când n'am mai publicat nici o dare de seamă asupra contribuțiilor benevole pentru tipografia mănăstirii Bicsadului, cititorii își vor fi uitat poate de această instituție culturală în fieri, dela care se sperează atâta bine pentru biserica noastră.

Bucuroși, că lista de noi contribuiri pe care o dăm mai la viale ne îmbie prilej de a reveni asupra acestei tipografii, ne simțim datorii să anunțăm, că — în afară de sfertul de milion, oferit cu atâta înțelegere și generositate de I. Preasfințitul Valeriu al Orăzii —, s'a colectat până acum o sumă de peste 100,000 Lei, ceea ce dovedește că gândul a prins și că pe încetul tot se va ajunge la suma de circa un jumătate milion, cât se cere pentru a avea o instalație în adevăr viabilă.

Nouile contribuiri sunt următoarele:

Proștii protopopiatului Cojocna rata IV	1800	Lei
Alexandru Rusu, preot, Țăgșor	1000	"
Credincioșii parohiei din Rușii-munți	1000	"
Teofil Crișan, vicar episcopesc, Hațeg	500	"
Ioan Brânzeu, preot, Orosfaia	500	"
Ioan Alexandru, preot, Ciuc-Sângeorge	500	"
Mihail Pop, Sân-miclăuș	300	"
Colecta protopopului Ioan Anca din Baia-Sprie	275	"
Biserica română unită, Borlești	200	"
Dr. Leonida Dragomir, medic, Cluj	200	"
Valeriu Moș, preot, Buteasa	200	"
Societatea sf. Rozar din Giungtu	200	"

Romul Mihalca, preot, Hurez	200	"
Dr. Augustin Pintea, avocat, Zălau	200	"
Nicolae Fabian, preot, Balinț	200	"
Aurel P. Bănuș, prefect, Sighișoara	200	"
Ioan Anca, protopop, Baia-Sprie	100	"
Credincioșii din parohia Surdești	100	"
Anastasia Dulf, Sălsig	100	"
Ioan Crișan, notar consistorial, Blaj	100	"
Nicolae Coroiu, preot, Bucium-șasa	100	"
Octavian Neamțiu, preot, Toplița	100	"
Gavril Metea, preot, Hopârta	100	"
Ioan Butnar, preot, Bărbătenii de sus	100	"
Alte contribuiri mai mărunte din Jibou	70	"
Cornel Bucșa, preot, Bulgari	50	"
Parohia gr.-cat. Bobohalma	50	"
Margareta Cismaș, Grigorești	50	"
Credincioșii din parohia Cetățele	50	"
„Sălăgeana“, institut de credit, Jibou	50	"
„Vlădeasa“ institut de credit, Jibou	40	"
Oficiul parohial gr.-cat Straja	40	"
Mina Bușa, Jibou	40	"

Sărbătoarea învierii, în atmosfera stântă și curată a căreia plutim încă, va îndemna poate și pe alții să contribuie, chiar și numai cu sume de 100—200 Lei, la realizarea cât mai neîntârziată a acestei opere, pentru care — așa credem noi — nime nu-și va fi dat obolul degeaba.

Miracolul latin

Impăcarea Quirinului cu Vaticanul în perspectiva istoriei

În numărul dela 19 Martie c. al ziarului „Cuvântul“ au apărut, sub titlul din fruntea acestor șire, câteva considerații, datorite dlui Al. Kirijescu, cari e bine să fie cunoscute și de cetitorii „Unirii“.

E vorba în ele de împăcarea Quirinului cu Vaticanul și faptul acesta, prins din perspectiva importanței sale internaționale, e prezentat ca un adevărat miracol al puterii de viață a latinității, merit să salveze omenimea din abisul lipsei de autoritate, spre care a pornit și spre care o mână mai ales concepția bolcevistă a Sovietelor. Concepția de autoritate și ordine alui Mussolini, care a făcut și până acum atâta bine Italiei, începe să-și poată cere de acum un drept la viață și în afară de hotarele italiene. Și aceasta pe urma aportului uriaș ce l-a câștigat prin împăcarea cu Vaticanul, reprezentantul autorizat al uriașei forțe internaționale care este catolicismul.

„Italia — spune d. A. Kirijescu —, devenită prin realizările regimului fascist o putere într'adevăr mare, un stat definitiv consolidat, își ducea totuși mai departe pata originii sale: cea de uzurpatoare, de parvenită instalată prin violență în inima imperiului roman, a cărui continuatoare e biserica apostolică și a cărui expresiune tangibilă e Suveranul pontif. Există paradoxul acesta al unui stat în aer, fără rădăcini în trecut, cu o existență de abia de cincizeci de ani, care n'avea dreptul să se pre-valeze de nici un drept ancestral, de nici una din tradițiile cari de mii de ani sunt tezaurul și gloria spiritului uman.

„Regatul italian era exclus din ordinea romană. Poporul italian, moștenitorul de sânge și de limbă al Quiriților, n'avea nici o posibilitate, nici juridică, nici morală, de a revendica moștenirea Republicei și a Imperiului Cezarilor. Între piața Sfântului Petru și grădinile din Belvedere trăia mereu, quintesențiată, sublimizată, Roma milenară a tribunilor, consulilor, imperatorilor, peste care se adăugase aceea a Apostolilor, a pontifilor catolici.

„Prin actul dela 11 Februarie, regatul Italiei dobândește dreptul de a avea Roma drept capitală și statul cel nou se contopește deodată în eternitatea și universitatea latină. Enormă achiziție, ale căror urmări se vor face în curând resimțite în întreaga așezare mondială.

„Fiindcă nu e vorba numai de avantajile, prerogativele, posibilitățile de expansiune italiană

pe glob, sporul considerabil de autoritate în ansamblul națiunilor, e de altceva mult mai important. Roma lui Mussolini, reintegrată în drepturile și tradiția ei milenare, se înalță pe deasupra națiunilor, întrupare și purtătoare de cuvânt a dreptului roman, disciplinei și autorității romane — bastion al civilizației și spiritualității împotriva anarhiei bolșevice.

„Între Roma și Moscova se va da lupta hotărâtoare al cărui obiect litigios e globul. Energia lui Mussolini, care a sugrumat în patria sa revoluțiunea, a restabilit pacea și ierarhia socială, a fortificat principiile de proprietate, într'o vreme când acțiunea sa salvatoare nu se întemeia decât pe magnificul său patriotism și spiritul de sacrificiu al tovarășilor săi, găsește pentru ofensiva cea mare împotriva dezordinei și a barbarilor cari din nou au apărut la porțile bătrânei Europe, aliați iluștri în inșiși imperatiile cari au prezidat la așezarea, dezvoltarea, permanentizarea pe glob a instituțiilor și civilizației omenesti.

„Forțe prestigioase, capabile a acorda sforțării sale de restaurator al ordinii politice și morale europene, o eficacitate și un prestigiu nebănuite. Mai devreme sau mai târziu, vrând nevrând, statele de origină latină ca și cele a căror cultură s'a dezvoltat sub auspiciile latinității, vor trebui să accepte cooperațiunea cu Italia lui Mussolini pentru ziua când conflictul dintre Europa și Asia va deveni iminent și să supoarte inițiativa, directivele și superioritatea sa, fiindcă va acționa și va comanda în numele a trei mii de ani de civilizație umană.

Fiindcă acolo, pe malul Tibrului lui Romulus și al lui Petru, în Roma consulară, imperială și papală, s'a desăvârșit încă odată miracolul latin, care — pentru a câta oară dela aurora istoriei? — e pe cale să salveze din nou omenirea dela dezastru.“

Iar dacă este așa, avem pentru viitor și mai mult temei de a crede, că neamul nostru latin nu se va subtrage nici el prea mult de sub influența binefăcătoare a forțelor mondiale, cari se impun atenției tuturor, de pe malul Tibrului.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Romul Moldovan paroh la Vad, pe pâr. Gregoriu Nistor paroh la Jabe-nița, pe pâr. Ioan Brânzeu paroh la Orosfaia, iar pe pâr. Ioan Morariu paroh la Pintic.

Prima cuminecare a M. Sa Regele Mihai. Intreagă presa din capitală a înregistrat, cu vie bucurie, faptul, că M. Sa Regele Mihai, împlinind vârsta de 7 ani, a fost admis în ajunul Paștilor la prima sfântă cuminecatură, dându-i-se în prealabil deslegarea sacramentală în taina sf. spovedanii. Ne bucurăm din inimă de acest lucru, datorit în primul rând desigur bunei sale mame, A. Sa principesa Elena, care împlinind și ea porunca pascală, va fi și pe viitor un mentor devotat al iubitelui său fiu. — Din prilejul acestor acte de pietate, M. Sa Regele Mihai a primit în dar o frumoasă »Cărticică de rugăciuni« dela duhovnicul său, patriarhul, iar principesa mamă i-a dăruit »Noul Testament,« în traducerea părintelui Gala Galaction.

Încă un cardinal mai puțin. În 26 Martie c. s'a stins la Roma Cardinalul Aurelio Galli, unul dintre cei mai buni latiniști ai Sf. Scaun. Născut la 1866, ajuns încă de tânăr în Curia romană, fiind multă vreme secretar al »Scrisorilor latine«, iar mai apoi la »Brevelor către Principi«. La treapta de Cardinal a fost promovat de actualul Pontifex, în Consistorul secret din 20 Decembrie 1923. Cu moartea lui,

Colegiul Cardinalilor s'a redus la 60, dintre cari numai 27 Italiani, iar restul de 33 aparținând altor neamuri.

Locale. Dumineca viitoare, a Mironositelor, va predica în catedrală pâr. Octavian Modorcea, profesor la liceul de băieți.

— Urmând tradiției de până acum, serviciul învierii s'a făcut și de astădată pe la ora 5 dimineața, participând la el, în frunte cu prefectul județului d. Dr. Zaharia Boilă, lume multă și aleasă. La liturghia solemnă și la inserat, pontificate, cu un sobor de 12 preoți, de pâr. prepozit Iacob Popa, s'a citit evanghelia în 6 limbi, constituind acest obicei un însemnat punct de atracție al zilei. La amiază I. Preasfințitul pâr. mitropolit Vasile — care a slujit în capela sa privată — a intrunit la masă întreg gremiul și pe toți capii autorităților.

— Odată cu lucrările pentru punerea sub coperiș a capelei arhierilor, care s'ar cădea să fie terminată până la serbările centenare din toamnă, vor începe și lucrările pentru construirea a două sale mari suprapuse, de gimnastică și de muzică, în legătură cu Institutul recunoștinței. După planul de până acum ele vor fi așezate în colțul de miazănoapte, răsărit al Institutului, cu care vor fi legate printr'un coridor închis.

— Tinerii meseriași și comercianți din localitate au aranjat Lunia trecută o petrecere dansantă, destinând venitul curat al serii orfanilor de meseriași.

A murit Ion Gorun. În Sâmbăta Paștilor s'a stins la București, în vrâsta de 66 ani, scriitorul Alexandru Hodoș, cunoscut mai mult sub pseudonimul său Ion Gorun, care timp de peste 40 ani a desfășurat o largă și luminoasă activitate literară și ziaristică, pentru care de curând a și fost premiat cu marele premiu național de 100.000 Lei pentru proză. Publicul ardelean îl cunoaște mai ales din campaniile sale metodice — prinse în parte în volumul său „Știi românește” —, prin cari s'a trudit să ne învețe a scrie și a vorbi cu adevărat românește.

† **Pâr. Ioan Popp**, preot în Culești (eparhia Orăzii), s'a stins la 9 Martie c. în anul 65 al vieții și 31 al preoției sale cinșite. — Odihnească în pace!

† **Pâr. Gavril Bardoș**, preot în Derna (eparhia Orăzii), s'a stins la 9 Februarie c. în anul 59 al vieții și 37 al preoției sale cinșite. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Elena Pop R. Zoican**, soția preotului Augustin Pop din Pătălușa și mama preotului Iuliu Pop din Domănești (eparhia Gherlei) s'a stins la 11 Martie c. în anul 73 al vieții. O deplâng numeroase rudenii. — Odihnească în pace!

Văduvă de învățător, mai în vrâstă și lipsită de mijloace, dorește a se angaja de econoamă la vre-un preot sau învățător. Informații se pot avea dela Administrația „Unirii”.

Telefonul „Unirii”

M. Flutureni. Pe cât știm, chestia s'a aranjat la Gherla în sensul de a se da, începând chiar cu 1 Aprilie c., câte 1000 lei lunar unei văduve, rămânând totuși, în favorul fondului, pentru capitalizare, o sumă de peste un milion Lei pe an. Gherla pare a se fi oprit deci la o soluție de mijloc, potrivită a împăca, se pare în chip destul de norocos, ambele curente din sinul clerului eparhiei. La noi încă nu s'a luat nici o măsură în merit.

Dr. B. Clnj. Că cine aranjează din Clujul Dvoastră mutarea acolo a mitropoliei noastre dela Blaj și cine îi permite apoi ca totuși să rămână pe loc, trecând acolo numai Academia de teologie și că cine se pasionează atât de mult, dacă eparhia Gherlei, își va muta, ori nu, sediul la Cluj, sunt lucruri pe cari mai ușor le puteți afla de acolo, din apropiere nemijlocită. Noi aici nu știm încă nimic despre toate planurile referitoare la Blaj, ori în legătură cu el, urmând ca și chestia noii episcopii, respectiv aceea a sediului eparhiei gherlene să fie discutată, eventual, abia într'o apropiată conferință episcopescă, care s'a convocat aici la Blaj pe Miercuria viitoare, în 10 Aprilie c. Mai credem însă, că

nici informatorii dela Dvoastră ai gazetelor din București, respectiv a celor maghiare din localitate, nu prea știu nimic pozitiv și că informațiile ce le dau nu sunt decât din domeniul fanteziei, înfățișând în cel mai bun caz combinațiile, ori chiar numai dorințele, anumitor cercuri, mai mult, ori mai puțin, interesate în cauză.

P. Satu-mare. Cele mai noi știri referitoare la Concordat le deținem din ultimul număr al „Națiunii dominante”, în care marele „nomofilax” al ortodoxiei (am numit pe d. Tudor Popescu) spune următoarele: „Ziarele au anunțat că, imediat după Paști, d. Iuliu Maniu, român catolic și deci ascultător, orbește, al poruncilor care-i vin dela Papa, prin Blajul nostru, va supune și va cere Parlamentului său să voteze Concordatul. Acest parlament, stând sub dictatura sa — pentru că guvernul a avut grijă să ia demisiile în alb —, într'un ceas va vota acest concordat, fără discuție. Știm lucrul acesta și știm că este inutilă orice protestare, pentrucă... — Repetăm însă, și e bine să nu uitați, că celce „știe” acestea se cheamă: Tudor Popescu, zis „dominantu”, care nu admite că cineva, care nu-i ortodox, ar putea fi totuși român, iar cât ne privește pe noi, suntem încă tot la informațiile date cu altă ocazie.

F. Alba-Iulia. Departe de a fi pe calca realizării, după cât știm, în chestia de care ne scrieți nu există până acum decât dorința exprimată într'o recenzie apărută într'o broșură din „Orientalia Christiana” — pe care am reprodus o și noi, și care nu se referă decât la anume note subliniate mai lungi, privind particularități ale bisericii orientale. Probabil această dorință, rău înțeleasă, a făcut pe corespondentul din Cluj al „Universului” să afișeze ideea traducerii întregii lucrări. Iar „U. P.” nu s'a făcut decât ecoul acestei informații, aproape sigur, greșite.

I. Mărgineni (Bacău). Am primit 100 Lei. Cartea cerută nu se află nici la Librăria seminarială.

Oficiul parohial. Lechinioara. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

N. Lăpuș. Am primit 200 Lei, achitat până la 31 XII 1928. Adresa am schimbat-o.

S. Arad. Confirmăm primirea sumei de Lei 200, abonament pe anul curent.

Oficiul parohial. Silagiu. Până la 31 XII 1928 aveți restanță de 400 Lei.

M. Rogoz. Chităm primirea abonamentului pe anul 1928.

Dr. V. Alba Iulia. Confirmăm primirea sumei de Lei 200.

Parohia română unită — Câmpia Turzii II

Nr. 16 — 1929

Concurs

Pentru zidirea bisericii gr. catolice din Câmpia Turzii II (Sâncraiu) jud. Turda se publică concurs cu oferte închise până la 20 Aprilie 1929, ora 18 seara.

Ofertele se vor desface și publica în ziua de 21 Aprilie 1929 la o 2 d. m. în adunarea generală, când se va ținea și licitațiunea minuendă, având a depune antreprenorii reflectanți cautiune de 100% în bani gata, sau hârtii de valoare după prețul oferit.

Planul, devizul și condițiunile de edificare aprobate de Prea Veneratul Consistor sub Nr. 2780—1928 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr. catolic.

Curatorul bisericesc își rezervă dreptul de a hotărî liber asupra ofertelor intrate, fără considerare la suma oferită și fără a rebonifica nici o cheltuielă făcută de reflectanți.

Câmpia Turzii, la 3 Aprilie 1929.
Teodor Bordan Mihăilă Dărăban
paroh gr. cat. curator primar.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livreză clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu efecuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 19-7

De închiriat în Blaj

cu 1 Iulie 1929

un local (mar pentru prăvăli

mai având 2 camere, bucătărie și pivniță

Reflectanții se vor adresa la Bar
„PATRIA” S. A. Blaj

Preot văduv la sale
cauă

econoamă

mai de etate

Informațiuni la Redacția „Unirii”

1-2

Batoze Typul cel mai nou

Tractoare

Instalațiuni de moară

S. A. Română pentru Comerț de
Mașini Agricole

Cluj, Str. Regina Maria Nr. 45

Reprezentanța generală pentru România a fabricii

Első Magyar Gazdasági Gépgyár
BUDAPESTA

(927) 5

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericesti. Vesminte din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătase din Damasc. Candelabre din bronz aurii de 6 până la 24 lumini. Potrivite cadelnițe, plicide, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 5 ani și se află în depozit dela 10—500 kg
Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr 6